A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2013. január 29.*

„Büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködés — 2002/584/IB kerethatározat — Az európai elfogatóparancs és a tagállamok közötti átadási eljárások — Büntetőeljárás lefolytatása céljából kibocsátott európai elfogatóparancs — A végrehajtás megtagadásának indokai”

A C-396/11. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Curtea de Apel Constanța (Románia) a Bírósághoz 2011. július 27-én érkezett, 2011. május 18-i határozatával terjesztett elő a

Ciprian Vasile Radu

ellen kibocsátott európai elfogatóparancs végrehajtásával kapcsolatos eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: V. Skouris elnök, K. Lenaerts elnökhelyettes, A. Tizzano, R. Silva de Lapuerta, L. Bay Larsen, A. Rosas, M. Berger és E. Jarašiūnas tanácselnökök, Juhász E., A. Ó Caoimh (előadó), J.-C. Bonichot, A. Prechal és C. G. Fernlund bírák,

főtanácsnok: E. Sharpston,

hivatalvezető: M. Aleksejev tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2012. július 10-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– C. V. Radu képviseletében C. Cojocaru és T. Chiuariu ügyvédek,

– a Ministerul Public Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Constanța képviseletében E. C. Grecu főügyész,

– a román kormány képviseletében R.-M. Giurescu, A. Voicu és R. Radu, meghatalmazotti minőségben,

– a cseh kormány képviseletében M. Smolek és J. Vláčil, meghatalmazotti minőségben,

– a német kormány képviseletében J. Kemper és T. Henze, meghatalmazotti minőségben,

– a litván kormány képviseletében R. Mackevičienė és A. Svinkūnaitė, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: román.

– az osztrák kormány képviseletében C. Pesendorfer, meghatalmazotti minőségben,

– a lengyel kormány képviseletében M. Szpunar, meghatalmazotti minőségben,

– az Egyesült Királyság Kormánya képviseletében C. Murrel, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében L. Bouyon, W. Bogensberger és H. Krämer, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2012. október 18-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a 2009. február 26-i 2009/299/IB tanácsi kerethatározattal (HL 2009. L 81., 24. o.) módosított, az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározatnak (HL 2002. L 190., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 34. o.; a továbbiakban: 2002/584 kerethatározat) az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Charta) 6., 48. és 52. cikkével, illetve az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt egyezmény (a továbbiakban: EJEE) 5. és 6. cikkével összhangban való értelmezésére vonatkozik.

2 Ezt a kérelmet a Romániában lakóhellyel rendelkező C. V. Radu ellen a német hatóságok által kibocsátott négy európai elfogatóparancs Romániában való, rablás miatti büntetőeljárás céljából történő végrehajtásával kapcsolatos eljárás keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

3 A 2002/584 kerethatározat (1), (5)–(8), (10), (12) és (13) preambulumbekezdése a következőképpen szól:

„(1) Az 1999. október 15–16-i tamperei Európai Tanács következtetései, és különösen azok 35. pontja szerint a tagállamok között az olyan személyekre vonatkozó alakszerű hivatalos kiadatási eljárást, akik jogerős elítélésüket követően menekülnek az igazságszolgáltatás elől, el kell törölni, a bűncselekmény elkövetésével gyanúsított személyeket érintő kiadatási eljárást pedig fel kell gyorsítani.

[...]

(5) Az Uniónak abból a kitűzött céljából, hogy a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének térségévé váljon, következik a tagállamok közötti kiadatás eltörlése és annak az igazságügyi hatóságok közötti átadási rendszerrel való felváltása. Emellett az elítéltek vagy gyanúsítottak – büntetőítélet végrehajtása vagy büntetőeljárás lefolytatása céljából történő – átadásának új, egyszerűsített rendszerének bevezetése lehetővé teszi a jelenlegi kiadatási eljárások bonyolultságának és a jelenlegi kiadatási eljárásokban rejlő késlekedés kockázatának a megszüntetését is. A tagállamok között mindeddig irányadó hagyományos együttműködési kapcsolatokat a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének térségében a büntetőügyekben hozott bírósági határozatok szabad mozgásán nyugvó rendszernek kell felváltania mind az ítélethozatal előtti, mind az azt követő szakaszban.

(6) Az e kerethatározatban előírt európai elfogatóparancs az első konkrét megvalósulása a büntetőjog területén a kölcsönös elismerés elvének, amelyre az Európai Tanács az igazságügyi együttműködés »sarokköveként« utalt.

(7) Mivel az 1957. december 13-i európai kiadatási egyezményre épülő többoldalú kiadatási rendszer felváltását a tagállamok egyoldalúan eljárva nem képesek kielégítően megvalósítani, és e cél – nagyságát és hatásait tekintve – az unió szintjén jobban megvalósítható, a Tanács az [EU-Szerződés] 2. cikkében és az [EK] 5. cikkében foglalt szubszidiaritás elvével összhangban intézkedéseket fogadhat el. […]

(8) Az európai elfogatóparancs végrehajtásaként hozott határozatokat megfelelően ellenőrizni kell, ami azt jelenti, hogy annak a tagállamnak az igazságügyi hatósága határoz az átadásról, amelyben a keresett személyt elfogták.

[...]

(10) Az európai elfogatóparancs szabályozása a tagállamok közötti nagyfokú bizalomra épül. Végrehajtása csak abban az esetben függeszthető fel, ha a tagállamok egyike súlyosan és tartósan megsérti az [EU-Szerződés] 6. cikkének (1) bekezdésében rögzített alapelveket, és ezt a Tanács az [EU-Szerződés] 7. cikkének (1) bekezdése szerint, a 7. cikkének (2) bekezdésében rögzített következményekkel megállapítja.

[...]

(12) E kerethatározat tiszteletben tartja az alapvető jogokat és összhangban van az [EU-Szerződés] 6. cikkében elismert és a [Chartában], különösen annak VI. fejezetében kifejezésre juttatott alapelvekkel. E kerethatározat egyetlen rendelkezése sem értelmezhető úgy, mint amely tiltja olyan személy átadásának megtagadását, aki ellen európai elfogatóparancsot bocsátottak ki, amennyiben objektív okok alapján feltehető, hogy az elfogatóparancs kibocsátására azért került sor, hogy az adott személyt neme, faji vagy vallási hovatartozása, etnikai származása, állampolgársága, anyanyelve, politikai meggyőződése vagy szexuális irányultsága alapján vonják büntetőeljárás alá vagy megbüntessék, illetve feltehető, hogy helyzetét bármely fenti körülmény hátrányosan befolyásolhatja.

Ez a kerethatározat nem képezi akadályát annak, hogy a tagállamok a szabályszerű bírósági eljárásra, az egyesülési szabadságra, a sajtószabadságra és az egyéb médiára kiterjedő szólásszabadságra vonatkozó alkotmányos szabályaikat alkalmazzák.

(13) Senkit nem lehet kitoloncolni, kiutasítani vagy kiadni olyan államba, ahol komoly veszélye van annak, hogy őt halálbüntetésnek, kínzásnak vagy egyéb embertelen vagy megalázó bánásmódnak, illetve ilyen büntetésnek vetik alá.”

4 E kerethatározat 1. cikke az európai elfogatóparancs fogalmát és a végrehajtás kötelezettségét a következőképpen határozza meg:

„(1) Az európai elfogatóparancs egy tagállamban kibocsátott igazságügyi hatósági határozat, amely azt a célt szolgálja, hogy egy másik tagállam a büntetőeljárás lefolytatása, szabadságvesztés-büntetés, illetve szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtása végett a keresett személyt elfogja és átadja.

(2) A tagállamok minden európai elfogatóparancsot a kölcsönös elismerés elve alapján és e kerethatározat rendelkezéseinek megfelelően hajtanak végre.

(3) E kerethatározat nem érinti az [EU-Szerződés] 6. cikkében biztosított alapvető jogok és alapvető jogelvek tiszteletben tartásának a kötelezettségét.”

5 A szóban forgó kerethatározatnak „Az európai elfogatóparancs végrehajtása kötelező megtagadásának okai” címet viselő 3. cikke értelmében:

„A végrehajtó tagállam igazságügyi hatósága (a továbbiakban: »végrehajtó igazságügyi hatóság«) az alábbi esetekben tagadja meg az európai elfogatóparancs végrehajtását:

[...]

(2) ha a végrehajtó igazságügyi hatóság rendelkezésére álló információkból az derül ki, hogy a keresett személyt valamely tagállam ugyanazon cselekményéért már jogerősen elítélte, feltéve hogy elítélése esetén a büntetést már végrehajtották, végrehajtása folyamatban van, vagy az ítélkező tagállam joga szerint az már nem hajtható végre;

[...]”

6 Ugyanezen kerethatározatnak „Az európai elfogatóparancs végrehajtása megtagadásának mérlegelhető okai” címet viselő 4. cikke értelmében:

„A végrehajtó igazságügyi hatóság az alábbi esetekben tagadhatja meg az európai elfogatóparancs végrehajtását:

[...]

(2) ha az európai elfogatóparancsban érintett személy ellen a végrehajtó tagállamban ugyanazon cselekmény miatt, amelyen az európai elfogatóparancs alapul, büntetőeljárás van folyamatban;

[...]

(5) ha a végrehajtó igazságügyi hatóság rendelkezésére álló információkból az derül ki, hogy a keresett személyt egy harmadik állam ugyanazon cselekmény miatt jogerősen elítélte, feltéve hogy elítélése esetén a büntetést már végrehajtották, végrehajtása folyamatban van, vagy az ítélkező állam joga szerint az már nem hajtható végre;

[...]”

7 A 2002/584 kerethatározatnak a „Határozatok, amelyeket olyan tárgyaláson hoztak, amelyeken az érintett személy nem volt személyesen jelen” címet viselő 4a. cikke lehetővé teszi a végrehajtó igazságügyi hatóság számára, hogy bizonyos feltételek mellett megtagadja a büntetésvégrehajtás céljából kibocsátott európai elfogatóparancs végrehajtását, amennyiben az érdekelt nem jelent meg személyesen azon a tárgyaláson, amely a határozat meghozatalához vezetett.

8 E kerethatározat 5. cikke a kibocsátó tagállam által egyedi esetekben nyújtandó garanciákkal foglalkozik.

9 A szóban forgó kerethatározat 8. cikke az európai elfogatóparancs tartalmával és formájával foglalkozik. E rendelkezés (1) bekezdésének d)–f) pontja értelmében megkövetelt információk a következőek:

„d) a bűncselekmény jellege és jogi minősítése, különösen figyelemmel a 2. cikkre;

e) a bűncselekmény elkövetése körülményeinek ismertetése, ezen belül az időpont, a hely és a keresett személy bűncselekményben való részvételének módja;

f) jogerős ítélet esetén a kiszabott büntetés, illetve a bűncselekményre a kibocsátó tagállam joga szerint előírt büntetési tétel”.

10 Ugyanezen kerethatározatnak „A keresett személy jogai” című 11. cikkének (1) bekezdése kimondja:

„Ha egy keresett személyt elfognak, az illetékes végrehajtó igazságügyi hatóság nemzeti jogával összhangban tájékoztatja ezt a személyt az európai elfogatóparancsról és annak tartalmáról, valamint arról is, hogy beleegyezhet a kibocsátó igazságügyi hatóságnak történő átadásába.”

11 A 2002/584 kerethatározatnak a „Beleegyezés az átadásba” címet viselő 13. cikkének (1) és (2) bekezdése így rendelkezik:

„(1) Ha az elfogott személy előadja, hogy az átadásába beleegyezik, e beleegyezéséről, és ha szükséges, a 27. cikk (2) bekezdésében említett specialitás szabálya alkalmazásának jogáról való kifejezett lemondásról a végrehajtó igazságügyi hatóság előtt, a végrehajtó tagállam belső jogával összhangban kell nyilatkoznia.

(2) Minden tagállam megteszi a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a beleegyezés és adott esetben az (1) bekezdésben említett lemondás olyan feltételek között történjen, amelyekből kitűnik, hogy az érintett személy önkéntesen és a következmények teljes tudatában tette meg nyilatkozatát. E célból a keresett személynek jogában áll védőt igénybe venni.”

12 E kerethatározatnak „A keresett személy kihallgatása” című 14. cikke kimondja, hogy ha az elfogott személy nem egyezik bele a 13. cikk szerinti átadásába, joga van ahhoz, hogy a végrehajtó igazságügyi hatóság a végrehajtó tagállam nemzeti joga szerint kihallgassa.

13 A szóban forgó kerethatározatnak a „Határozat az átadásról” című 15. cikkének (2) és (3) bekezdése meghatározza:

„(2) Ha a végrehajtó igazságügyi hatóság úgy ítéli meg, hogy a kibocsátó tagállam által közölt információk nem elégségesek ahhoz, hogy az átadás kérdésében határozzon, kéri, hogy a szükséges kiegészítő információkat, különösen a 3–5. cikkre, valamint a 8. cikkre tekintettel, soron kívül bocsássák a rendelkezésére, és a 17. cikkben előírt határidők betartását szem előtt tartva határidőt szabhat ezek kézhezvételére.

(3) A kibocsátó igazságügyi hatóság bármilyen további hasznos információt bármikor megküldhet a végrehajtó igazságügyi hatóságnak.”

14 Ugyanezen kerethatározatnak „A személy kihallgatása a határozat meghozatala előtt” cím alatti 19. cikkének (1) és (2) bekezdése kimondja:

„(1) A keresett személyt igazságügyi hatóság hallgatja ki egy, a megkereső bíróság tagállamának joga szerint kijelölt másik személy segítségével.

(2) A keresett személyt a végrehajtó tagállam jogának, valamint a kibocsátó és a végrehajtó igazságügyi hatóság közötti közös megállapodásban meghatározott feltételeknek megfelelően hallgatják ki.”

A román jog

15 A büntetőügyekben folytatott nemzetközi igazságügyi együttműködésről szóló 302/2004. számú törvény (Legea nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală, *Monitorul Oficial al României*, a 2011. május 31-i I. rész, 377. szám; a továbbiakban: 302/2004. sz. törvény) tartalmazza „Az

Európai Unió tagállamaival a [kerethatározat] alkalmazását érintően folytatott együttműködésre vonatkozó rendelkezések" címet viselő III. címet, amelynek „Az európai elfogatóparancs végrehajtása a román hatóságok által" címet viselő III. fejezete a következő rendelkezést foglalja magába:

„98. cikk –

A végrehajtás megtagadásának okai

(2) A román végrehajtó igazságügyi hatóság a következő esetekben tagadhatja meg az európai elfogatóparancs végrehajtását:

[...]

b) ha az európai elfogatóparancsban érintett személy ellen Romániában ugyanazon cselekmény miatt, amelyen az európai elfogatóparancs alapul, büntetőeljárás van folyamatban."

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

16 2009. május 25-én és június 3-án a német igazságügyi hatóságok kérelemmel fordultak a Curtea de Apel Constanțához (konstancai fellebbviteli bíróság, Románia) mint végrehajtó igazságügyi hatósághoz a (németországi) münsteri ügyészség által 2007. március 14-én, a coburgi ügyészség által 2007. március 16-án, a bielefeldi ügyészség által 2007. augusztus 8-án, a verdeni ügyészség által 2008. február 26-án a román büntető törvénykönyv 211. cikke értelmében vett rablás bűncselekményének minősülő tényállás miatti büntetőeljárás lefolytatása céljából kiadott négy európai elfogatóparancs keretében keresett személy, C. V. Radu átadása iránt.

17 A 2009. június 5-i határozatában a Curtea de Apel Constanța elrendelte a szóban forgó elfogatóparancsok közül háromnak, mégpedig a münsteri, a coburgi és a verdeni ügyészségek által kiadottaknak a végrehajtását. Ezzel szemben a kérdéseket előterjesztő bíróság a 302/2004. sz. törvény 98. cikke (2) bekezdésének b) pontja alapján megtagadta a bielefeldi ügyészség által 2007. augusztus 8-án kiadott európai elfogatóparancs végrehajtását azzal az indokkal, hogy C. V. Raduval szemben büntetőeljárás van folyamatban a Tribunalul Bacău (bákói fellebbviteli bíróság) előtt ugyanazon cselekmény miatt, mint amelyen az elfogatóparancs alapult. C. V. Radu átadását tehát az ez ügyben a román bíróságok előtt folytatott eljárás befejeztéig elhalasztotta, miközben harminc napra fenntartotta a C. V. Raduval szemben elrendelt előzetes letartóztatást.

18 Az Înalta Curte de Casație și Justiție a României (romániai legfelsőbb semmítőszék) a 2009. június 18-i ítéletével megsemmisítette e határozatot, és az ügyet visszautalta a Curtea de Apel Constanța elé. Egyébiránt elrendelte C. V. Radu szabadlábra helyezését, de a szabad mozgását korlátozó megelőző intézkedéseket írt elő, így megtiltotta számára a lakóhelye szerinti település, Bákó város előzetes bírósági engedély nélkül történő elhagyását, és több kötelezettséget állapított meg vele szemben.

19 A Curtea de Apel de Constanța előtti 2011. február 22-i tárgyaláson C. V. Radu tiltakozott a vele szemben kiadott európai elfogatóparancsok végrehajtása ellen. Ebben a vonatkozásban először is azzal érvelt, hogy a 2002/584 kerethatározat elfogadása idején sem az EJEE, sem pedig a Charta által előírt alapvető jogok nem voltak kifejezetten az Unió alapító szerződéseinek részei. Márpedig az EUSZ 6. cikk értelmében mind a Charta, mind az EJEE rendelkezései az elsődleges uniós jog részévé váltak, következésképpen a 2002/584 kerethatározatot ezentúl a Chartával és az EJEE-vel összhangban kell értelmezni és alkalmazni. C. V. Radu továbbá hangsúlyozta, hogy ezt a kerethatározatot a tagállamok nem összehangolt módon hajtották végre. Különösen a szóban forgó kerethatározatot átültető német szabályozást a Bundesverfassungsgericht (szövetségi alkotmánybíróság, Németország) a 2005. július 18-i ítéletében alkotmányellenesnek nyilvánította, és semmisnek mondta ki egy újabb törvény elfogadásáig. Márpedig egy európai elfogatóparancs végrehajtása a kölcsönösség feltételén

nyugszik. Végül C. V. Radu azzal érvelt, hogy az elfogatóparancs végrehajtása iránt megkeresett tagállam köteles megvizsgálni, hogy az elfogatóparancsot kiadó tagállamban tiszteletben tartják-e a Charta és az EJEE által előírt jogokat és biztosítékokat. Amennyiben nem, akkor ez alapot ad arra, hogy e hatóságok megtagadják a szóban forgó európai elfogatóparancs végrehajtását még akkor is, ha a végrehajtás megtagadásának ezen indokáról a 2002/584 kerethatározat kifejezetten nem rendelkezik.

20 E körülmények között a Curtea de Apel Constanța az eljárás felfüggesztéséről határozott, és a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra:

„1) Az [EJEE-nek] a [Charta] 48. és 52. cikkével összefüggésben értelmezett 5. cikkének (1) bekezdésében és 6. cikkében foglalt rendelkezések az [EJEE] 5. cikkének (3) és (4) bekezdésére, valamint 6. cikkének (2) és (3) bekezdésére is figyelemmel az alapító szerződésekben foglalt elsődleges [uniós] jog részének tekintendők-e?

2) Az európai elfogatóparancsot végrehajtó tagállam illetékes igazságügyi hatóságának szabadságtól való megfosztással és kényszerátadással járó eljárása azon személy beleegyezése nélkül, akivel szemben az európai elfogatóparancs kibocsátásra került (a letartóztatással és átadással érintett személy), a letartóztatással és átadással érintett személy uniós jog által védett személyes szabadságának az elfogatóparancsot végrehajtó tagállam általi korlátozásának minősül-e az [EJEE] 5. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett EUSZ 6. cikk, valamint a [Charta] 48. és 52. cikkével összefüggésben értelmezett 6. cikke alapján az [EJEE] 5. cikkének (3) és (4) bekezdésére, valamint 6. cikkének (2) és (3) bekezdésére is figyelemmel?

3) Az [EJEE] 5. cikkének (1) bekezdése, valamint a [Charta] 48. és 52. cikkével összefüggésben értelmezett 6. cikke által védett jogoknak és biztosítékoknak az európai elfogatóparancsot végrehajtó tagállam általi korlátozásának – az [EJEE] 5. cikkének (3) és (4) bekezdésére, valamint 6. cikkének (2) és (3) bekezdésére is figyelemmel – teljesítenie kell-e a demokratikus társadalomban való szükségesség, illetve a konkrétan elérni kívánt céllal való arányosság feltételét?

4) Az európai elfogatóparancsot végrehajtó tagállam illetékes igazságügyi hatósága elutasíthatja-e az átadás iránti megkeresést az alapító szerződések és az egyéb [uniós] jogi normák által előírt kötelezettségek megsértése nélkül azon az alapon, hogy nem teljesült az [EJEE] 5. cikkének (1) bekezdése, valamint a [Charta] 48. és 52. cikkével összefüggésben értelmezett 6. cikke által előírt összes, kumulatív feltétel az [EJEE] 5. cikkének (3) és (4) bekezdésére, valamint 6. cikkének (2) és (3) bekezdésére is figyelemmel?

5) Az európai elfogatóparancsot végrehajtó tagállam illetékes igazságügyi hatósága elutasíthatja-e az átadás iránti megkeresést az alapító szerződések és az egyéb [uniós] jogi normák által előírt kötelezettségek megsértése nélkül azon az alapon, hogy az európai elfogatóparancsot kibocsátó tagállam nem vagy nem teljes egészében, illetve hibásan (a kölcsönösség feltételének figyelmen kívül hagyásával) ültette át [a 2002/584 kerethatározatot]?

6) Az EUSZ 6. cikk által is hivatkozott [EJEE] 5. cikkének (3) és (4) bekezdésére, valamint 6. cikkének (2) és (3) bekezdésére is figyelemmel az [EJEE] 5. cikkének (1) bekezdésében, valamint a [Charta] 48. és 52. cikkével összefüggésben értelmezett 6. cikkében foglalt rendelkezésekkel ellentétes-e Romániának, az Európai Unió tagállamának nemzeti joga, különösen a 302/2004. sz. törvény III. címében foglaltak, valamint [a 2002/584 kerethatározatot] helyesen ültették-e át e normákkal?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az elfogadhatóságról

21 A román kormány és az osztrák kormány, valamint a Bizottság azzal érvel, hogy a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatatlan azon az alapon, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozat nem jelöli meg annak okát, hogy az előterjesztett kérdésekben hivatkozott uniós jog és a Charta rendelkezéseinek értelmezése a jogvita eldöntése szempontjából miért szükséges. Ezek a kérdések tehát általános jellegűek, és arra irányulnak, hogy az uniós jogról egy elméleti értelmezést kapjanak. Különösen ezen érdekelt felek – akikhez ebben a kérdésben a német kormány csatlakozik – úgy vélik, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozat nem teszi lehetővé annak felismerését, hogy az alapjogvitában eljáró bíróságot mi késztette arra, hogy az érdekelt alapvető jogainak valamely sérelme alapján a vitatott európai elfogatóparancs végrehajtásának megtagadását vegye fontolóra, ebből eredően azt sem, hogy a vitatott európai elfogatóparancs végrehajtása milyen mértékben veszélyeztetné a jogait.

22 Emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a nemzeti bíróság által saját felelősségére meghatározott jogszabályi és ténybeli háttér alapján – amelynek helytállóságát a Bíróság nem vizsgálhatja – az uniós jog értelmezésére vonatkozóan előterjesztett kérdések releváns voltát vélelmezni kell. Valamely nemzeti bíróság által előterjesztett kérelem elbírálását a Bíróság csak abban az esetben tagadhatja meg, amennyiben nyilvánvaló, hogy az uniós jog kért értelmezése nem függ össze az alapeljárás tényállásával vagy tárgyával, illetve ha a szóban forgó probléma hipotetikus jellegű, vagy ha a Bíróság nem rendelkezik azon ténybeli és jogi elemek ismeretével, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a neki feltett kérdésekre hasznos választ adjon (a C-188/10. és C-189/10. sz., Melki és Abdeli egyesített ügyekben 2010. június 22-én hozott ítélet [EBHT 2010., I-5667. o.] 27. pontja, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

23 Jelen esetben a kérdéseket előterjesztő bíróság az első négy, illetve a hatodik kérdésével lényegében arra vár választ, hogy jogában áll-e megvizsgálnia azt, hogy egy európai elfogatóparancs kibocsátása összeegyeztethető az alapvető jogokkal annak érdekében, hogy adott esetben annak végrehajtását megtagadja, jóllehet a végrehajtás megtagadásának ezen indokáról sem a 2002/584 kerethatározat, sem az ezt a nemzeti jogba átültető jogszabály nem rendelkezik. Az ötödik kérdésével is annak meghatározására törekszik, hogy egy ilyen megtagadásra sor kerülhet-e akkor, ha a kibocsátó tagállam a kerethatározatot nem ültette át a nemzeti jogába.

24 Először is meg kell állapítani, hogy ezen ötödik kérdés hipotetikus. Maga az európai elfogató parancsok kibocsátása is elegendő ugyanis annak bizonyításához, hogy – amint azt a német kormány a tárgyaláson meg is erősítette – a Németországi Szövetségi Köztársaság a 2002/584 kerethatározatot ezen elfogatóparancsok kibocsátása idején már valóban átültette. Ez a kérdés tehát elfogadhatatlan.

25 A többi kérdést illetően meg kell állapítani, hogy azok többek között a 2002/584 kerethatározat, valamint a Charta bizonyos rendelkezéseinek a C. V. Radu ellen a német hatóságok által kibocsátott európai elfogatóparancsok büntetőeljárás lefolytatása céljából történő végrehajtásával kapcsolatos valós jogvitában való értelmezésére vonatkoznak.

26 Ezenkívül C. V. Radu alapvető jogainak állítólagos sérelmét illetően igaz az, hogy az alapügyben lefolytatott büntetőeljárásban C. V. Radu az átadása ellen azzal érvel, hogy a 2002/584 kerethatározat rendelkezései megfosztják a román végrehajtó hatóságokat annak vizsgálatának lehetőségétől, hogy a tisztességes eljáráshoz, az ártatlanság vélelméhez és a szabadsághoz való, a Chartából és az EJEE-ből következő jogait tiszteletben tartották-e, míg a vitatott európai elfogatóparancsokat anélkül bocsátották ki, hogy megidézték volna, vagy biztosították volna számára azt, hogy védőt vegyen igénybe vagy előadja az álláspontját. C. V. Radu a jelen eljárásban lényegében megismételte ezen állításait a Bíróság előtti tárgyalás során.

27 Ezen feltételekre tekintettel meg kell állapítani, hogy az első négy, valamint a hatodik kérdés elfogadható.

Az ügy érdeméről

28 Amint az a jelen ítélet 16. pontjából kitűnik, az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az európai elfogatóparancs büntetőeljárás lefolytatása céljából, és nem pedig szabadságvesztés-büntetés végrehajtása céljából történő végrehajtására vonatkozik.

29 A Bíróságnak szolgáltatott, a jelen ítélet 26. pontjában felsorolt tényezők alapján úgy tűnik, hogy az alapjogvitában a keresett személy, C. V. Radu azzal érvel az átadása ellen, hogy az európai elfogatóparancsokat anélkül bocsátották ki, hogy ezen elfogatóparancsok kibocsátása előtt őt a kibocsátó igazságügyi hatóságok kihallgatták volna, megsértve ezzel a Charta 47. és 48. cikkét, valamint az EJEE 6. cikkét.

30 A kérdéseket előterjesztő bíróság ezekben a kérdésekben kétségtelenül utal mind a Charta 6. cikkére, mind az EJEE 5. cikkére. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat azonban semmiféle magyarázatot nem szolgáltat ebben a vonatkozásban. Legfeljebb a döntéshozatalra utaló határozathoz mellékelt iratokból derül ki, hogy a kérdéseket előterjesztő bíróság előtt C. V. Radu azzal érvelt, hogy ennek a bíróságnak meg kell tagadnia az európai elfogatóparancsok végrehajtását, amelyek „őt a szabadságától megfosztanák”, mivel azokat a védelemhez való jogainak megsértésével bocsátották ki. C. V. Radunak a Charta 6. cikkének és az EJEE 5. cikkének a kibocsátó tagállambeli állítólagos megsértésére vonatkozó ezen érvelése tehát összemosódik a védelemhez való jogainak ezen tagállambeli megsértésével kapcsolatos érvelésével.

31 Úgy kell tehát tekinteni, hogy az első négy, illetve a hatodik kérdésével – amelyeket együttesen kell megvizsgálni – a kérdéseket előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2002/584 kerethatározatot a Charta 47. és 48. cikkével, illetve az EJEE 6. cikkével összhangban úgy kell-e értelmezni, hogy a végrehajtó igazságügyi hatóságok megtagadhatják a büntetőeljárás lefolytatása céljából kibocsátott európai elfogatóparancs végrehajtását azzal az indokkal, hogy a kibocsátó igazságügyi hatóságok ezen elfogatóparancs kibocsátása előtt nem hallgatták ki a keresett személyt.

32 Ebben a tekintetben először is meg kell állapítani, hogy az EJEE 6. cikke által biztosított és a kérdéseket előterjesztő bíróság által a kérdéseiben hivatkozott kihallgatáshoz való jogot jelenleg a Charta 47. és 48. cikke rögzíti. Ennélfogva a Charta ezen rendelkezéseire indokolt hivatkozni (lásd ebben az értelemben a C-199/11. sz., Otis és társai ügyben 2012. november 6-án hozott ítélet 46. és 47. pontját, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

33 Ezenkívül emlékeztetni kell arra, hogy a 2002/584 kerethatározatnak, amint az többek között az 1. cikke (1) és (2) bekezdéséből, valamint az (5) és (7) preambulumbekezdéséből kitűnik, az a célja, hogy a tagállamok közötti többoldalú kiadatási rendszert az igazságügyi hatóságok közötti, az elítéltek vagy gyanúsítottak büntetőítélet végrehajtása vagy büntetőeljárás lefolytatása céljából történő, a kölcsönös elismerés elvén nyugvó átadásának rendszerével váltsa fel (lásd a C-42/11. sz. Lopes Da Silva Jorge ügyben 2012. szeptember 5-én hozott ítélet 28. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

34 A 2002/584 kerethatározat célja ily módon az elítéltek vagy a bűncselekmény elkövetésével gyanúsítottak átadásának új, egyszerűsített és hatékonyabb rendszerének bevezetése útján az igazságügyi együttműködés megkönnyítése és meggyorsítása annak érdekében, hogy elősegítse az Unió azon célkitűzésének elérését, hogy a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének azon nagyfokú bizalomra épülő térségévé váljon, amelynek a tagállamok között fenn kell állnia (lásd ebben az értelemben a C-192/12. PPU. sz. West-ügyben 2012. június 28-án hozott ítélet 53. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

35 A 2002/584 kerethatározat 1. cikkének (2) bekezdése értelmében a tagállamok főszabály szerint kötelesek végrehajtani az európai elfogatóparancsot.

36 Amint ugyanis azt a Bíróság már kimondta, a 2002/584 kerethatározat rendelkezései értelmében a tagállamok az európai elfogatóparancs végrehajtását kizárólag a kerethatározat 3. cikkében felsorolt kötelező megtagadási okok, valamint a 4. és 4a. cikkében felsorolt mérlegelhető megtagadási okok esetében tagadhatják meg (lásd ebben az értelemben a C-388/08. PPU. sz., Leymann és Pustovarov ügyben 2008. december 1-jén hozott ítélet [EBHT 2008., I-8983. o.] 51. pontját, valamint a C-261/09. sz. Mantello-ügyben 2010. november 16-án hozott ítélet [EBHT 2010., I-11477. o.] 37. pontját). Ezenkívül a végrehajtó igazságügyi hatóság az európai elfogatóparancs végrehajtását kizárólag a szóban forgó kerethatározat 5. cikkében meghatározott feltételektől teheti függővé.

37 Kétségtelen, hogy a 2002/584 kerethatározat 4a. cikke értelmében az érintett személy távollétében a büntetőjogi felelősség megállapításához vezető eljárásban a védelemhez való jog megsértése bizonyos feltételek mellett a szabadságvesztés-büntetés végrehajtása céljából kibocsátott európai elfogatóparancs végrehajtása megtagadásának alapjául szolgálhat.

38 Ezzel szemben az, hogy az európai elfogatóparancsot büntetőeljárás lefolytatása céljából bocsátották ki, anélkül hogy a keresett személyt a kibocsátó igazságügyi hatóságok kihallgatták volna, nem szerepel egy ilyen elfogatóparancs végrehajtása megtagadásának a 2002/584 kerethatározat rendelkezései által meghatározott okai között.

39 A C. V. Radu által állítottakkal ellentétben a Charta 47. és 48. cikkének tiszteletben tartása nem követeli meg annak lehetőségét, hogy valamely tagállami igazságügyi hatóság a büntetőeljárás lefolytatása céljából kibocsátott európai elfogatóparancs végrehajtását azon az alapon tagadja meg, hogy a keresett személyt az elfogatóparancs kibocsátása előtt a kibocsátó igazságügyi hatóságok nem hallgatták ki.

40 Meg kell állapítani, hogy a kibocsátó igazságügyi hatóságok arra való kötelezése, hogy a keresett személyt egy ilyen európai elfogatóparancs kibocsátása előtt kihallgassák, magának az átadásnak a 2002/584 kerethatározat által meghatározott rendszerét, és ebből eredően a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülése térségének megvalósítását elkerülhetetlenül veszélybe sodorná, hiszen – különösen az érintett személy menekülésének elkerülése érdekében – egy ilyen elfogatóparancsnak bizonyos meglepetésszerűséget kell tanúsítania.

41 Mindenesetre az európai jogalkotó biztosította a végrehajtó tagállamban történő kihallgatáshoz való jog tiszteletben tartását oly módon, hogy az ne veszélyeztesse az európai elfogatóparancs mechanizmusának hatékonyságát.

42 Így a 2002/584 kerethatározat 8. és 15. cikkéből kitűnik, hogy a végrehajtó igazságügyi hatóságnak, mielőtt a keresett személy büntetőeljárás lefolytatása céljából történő átadásáról határozna, bizonyos mértékben felül kell vizsgálnia az európai elfogatóparancsot. Ezenkívül ezen kerethatározat 13. cikke kimondja, hogy a keresett személynek jogában áll védőt igénybe venni, amikor az átadásába beleegyezik, és adott esetben lemond a specialitás szabályának alkalmazásáról. Egyébiránt a 2002/584 kerethatározat 14. és 19. cikke értelmében a keresett személynek, amennyiben nem egyezik bele az átadásába és vele szemben a büntetőeljárás lefolytatása céljából kibocsátott európai elfogatóparancs van érvényben, joga van ahhoz, hogy a végrehajtó igazságügyi hatóság a kibocsátó igazságügyi hatósággal kötött közös megállapodásban meghatározott feltételeknek megfelelően kihallgassa.

43 A fentiekre tekintettel az első négy, illetve a hatodik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2002/584 kerethatározatot úgy kell értelmezni, hogy a végrehajtó igazságügyi hatóságok nem tagadhatják meg a büntetőeljárás lefolytatása céljából kibocsátott európai elfogatóparancs végrehajtását azzal az indokkal, hogy ezen elfogatóparancs kibocsátása előtt a keresett személyt a kibocsátó tagállamban nem hallgatták ki.

A költségekről

44 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

A 2009. február 26-i 2009/299/IB tanácsi kerethatározattal módosított, az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározatot úgy kell értelmezni, hogy a végrehajtó igazságügyi hatóságok nem tagadhatják meg a büntetőeljárás lefolytatása céljából kibocsátott európai elfogatóparancs végrehajtását azzal az indokkal, hogy ezen elfogatóparancs kibocsátása előtt a keresett személyt a kibocsátó tagállamban nem hallgatták ki.

Aláírások